

Aytac Elmar QURBANOVA

Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti, Magistrant,

E-mail: qurbanovaaytac301@gmail.com

AZƏRBAYCANDA REGIONAL SOSIAL - İQTİSADI İNKİŞAFIN STİMULLAŞDIRILMASINDA VERGİ SİYASƏTİNİN ROLU VƏ TƏTBİQ MEXANİZMLƏRİ

Xülasə

Bu məqalədə Azərbaycanın regionlarında sosial-iqtisadi inkişafın stimullaşdırılması kontekstində vergi siyasətinin rolu və tətbiq mexanizmləri hərtərəfli şəkildə təhlil olunur. Regional inkişaf dövlətin iqtisadi siyasətində strateji istiqamətlərdən biri olaraq, əhalinin həyat səviyyəsinin yaxşılaşdırılması, regionlararası bərabərliyin təmin olunması və iqtisadi fəallığın artırılması baxımından xüsusi əhəmiyyət daşıyır. Bu çərçivədə vergi siyasəti yalnız fiskal gəlirlərin formalaşdırılması vasitəsi kimi deyil, həm də sahibkarlığın, investisiya mühitinin və məşğulluğun stimullaşdırılmasında əsas tənzimləyici alət kimi çıxış edir. Məqalədə regionlar üzrə tətbiq edilən vergi güzəştləri, vergi təşviqləri və diferensial yanaşmaların sosial-iqtisadi göstəricilərə təsiri analiz olunur. Həmçinin mərkəzi və yerli vergi idarəetməsi arasında koordinasiya problemləri, inzibati yüklər və vergi yükünün bölgələr üzrə qeyri-bərabər paylanması kimi məsələlər də diqqət mərkəzində saxlanılır. Tədqiqatda həmçinin regionların iqtisadi potensialının daha dolğun reallaşdırılması üçün vergi mexanizmlərinin roluna dair qiymətləndirmələr aparılır. Beynəlxalq təcrübəyə istinad edilərək, Azərbaycanın regional şəraiti və inkişaf prioritetlərinə uyğun vergi modellərinin tətbiqi imkanları qiymətləndirilir. Sonda isə effektiv vergi siyasətinin regionların davamlı inkişafını təmin etməkdəki rolu əsaslandırılır və konkret institusional və hüquqi təkliflər irəli sürülür. Məqalənin elmi və praktiki nəticələri dövlətin regional iqtisadi siyasətinin təkmilləşdirilməsi baxımından mühüm töhfələr verə bilər. Eyni zamanda, bu nəticələr gələcək tədqiqatlar və vergi islahatları üçün nəzəri baza funksiyasını daşıyır.

Açar sözlər: *Regional inkişaf, vergi siyasəti, sosial-iqtisadi inkişaf, vergi güzəştləri və təşviqləri, investisiya mühiti, vergi mexanizmlərinin tətbiqi*

UOT: 332

JEL: N-9

DOI: <https://doi.org/10.54414/LHFZ8981>

Giriş

Müasir iqtisadi şəraitdə regional sosial-iqtisadi inkişaf dövlət siyasətinin prioritet istiqamətlərindən biri kimi çıxış edir. Bu inkişafın bərabər şəkildə təmin olunması, ölkə daxilində iqtisadi və sosial tarazlığın qorunması baxımından xüsusi əhəmiyyət daşıyır. Regionlararası fərqlərin aradan qaldırılması, infrastrukturun yenilənməsi, yerli iqtisadi resursların səmərəli istifadəsi və əhalinin rifah halının yüksəldilməsi regional inkişafın əsas hədəflərindəndir. Bu məqsədlərə çatmaq üçün müxtəlif iqtisadi və institusional alətlər tətbiq olunur ki, onların sırasında vergi siyasəti mühüm rol oynayır.

Vergi siyasəti yalnız büdcə gəlirlərinin formalaşdırılması vasitəsi deyil, eyni zamanda sahibkarlığın təşviqi, investisiya mühitinin yaxşılaşdırılması və məşğulluğun artırılması kimi funksiyaları ilə regional inkişafı stimullaşdıran effektiv iqtisadi tənzimləyici alət sayılır. Xüsusilə az inkişaf etmiş regionlarda vergi güzəştləri, diferensial vergi yanaşmaları və məqsədli fiskal təşviqlər iqtisadi fəallığın canlandırılmasında mühüm rol oynayır.

Azərbaycanda son illərdə qəbul edilən "Regionların sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramları" çərçivəsində bu istiqamətdə bir sıra tədbirlər həyata keçirilsə də, hələ də regionlararası inkişaf fərqləri öz aktuallığını qorumaqdadır. Məhz bu

səbəbdən vergi siyasətinin regionlara uyğunlaşdırılması və onun tənzimləyici funksiyasının gücləndirilməsi aktuallaşır.

Tədqiqatın aktuallığı: Müasir dövrdə regionların sosial-iqtisadi inkişafının tarazlı şəkildə təmin olunması dövlətin iqtisadi siyasətinin əsas prioritetlərindən birinə çevrilmişdir. Azərbaycanda bu istiqamətdə mühüm addımlar atılsa da, regionlar arasında iqtisadi göstəricilər, infrastruktur səviyyəsi və investisiya cəlbediciliyi baxımından nəzərəcərpacaq fərqlər hələ də mövcuddur. Bu fərqlərin aradan qaldırılması üçün effektiv fiskal alətlərə, xüsusilə də hədəfli və diferensial yanaşmaya əsaslanan vergi siyasətinə ehtiyac duyulur. Vergi güzəştləri, təşviq mexanizmləri və regional vergi təşəbbüsləri iqtisadi fəallığın canlandırılmasında mühüm rol oynaya bilər. Problemin aktuallığı ondan ibarətdir ki, vergi siyasəti yalnız fiskal deyil, həm də sosial-iqtisadi inkişafın stimullaşdırılmasında strateji tənzimləyici vasitə kimi çıxış edir. Bu səbəbdən mövzu, dövlətin regional siyasətinin təkmilləşdirilməsi və dayanıqlı inkişaf hədəflərinə çatmaq baxımından böyük elmi və praktiki əhəmiyyət daşıyır.

Bu məqalənin məqsədi – Azərbaycanda regional sosial-iqtisadi inkişafın sürətləndirilməsi üçün vergi siyasətinin rolunu təhlil etmək, mövcud tətbiq mexanizmlərini qiymətləndirmək və beynəlxalq təcrübə fonunda ölkəmiz üçün uyğun tövsiyələr irəli sürməkdir. Tədqiqat həm nəzəri, həm də praktiki aspektləri əhatə etməklə, regional vergi siyasətinin səmərəliliyini artırmaq üçün elmi əsaslar formalaşdırmağı qarşısına məqsəd qoyur.

Tədqiqatın elmi yeniliyi: Bu tədqiqat işində Azərbaycanda regional sosial-iqtisadi inkişafın stimullaşdırılması istiqamətində vergi siyasətinin rolu ilk dəfə olaraq kompleks şəkildə təhlil edilir və regionlara uyğunlaşdırılmış vergi mexanizmlərinin tətbiq modelləri irəli sürülür. Elmi yenilik ondan ibarətdir ki, məqalədə mövcud vergi güzəştlərinin və təşviq alətlərinin regionlar üzrə səmərəlilik dərəcəsi qiymətləndirilmiş, mərkəzi və yerli səviyyələrdə vergi idarəetməsinin koordinasiya problemləri təhlil edilmiş və beynəlxalq təcrübə əsasında Azərbaycana uyğunlaşdırılmış alternativ vergi siyasəti yanaşmaları formalaşdırılmışdır. Eyni zamanda, tədqiqat nəticəsində regional inkişafı dəstəkləyən vergi alətlərinin sosial-iqtisadi göstəricilər üzərində təsir səviyyəsi

müəyyən edilmiş və bu istiqamətdə konkret institusional və normativ təkliflər irəli sürülmüşdür.

Tədqiqatın praktiki əhəmiyyəti: Tədqiqatın praktiki əhəmiyyəti ondan ibarətdir ki, burada irəli sürülən yanaşmalar və təkliflər Azərbaycanda regional vergi siyasətinin təkmilləşdirilməsinə, iqtisadi cəhətdən zəif inkişaf etmiş bölgələrdə sahibkarlığın təşviqinə və investisiya mühitinin yaxşılaşdırılmasına real töhfə verə bilər. Araşdırmada təqdim olunan qiymətləndirmələr və diferensial vergi yanaşmaları regional inkişaf strategiyalarının formalaşdırılmasında istifadə oluna bilər. Eyni zamanda, nəticələr dövlət qurumları, iqtisadi tənzimləyici orqanlar və yerli idarəetmə strukturları üçün qərar qəbul etmə prosesində əməli alət kimi tətbiq oluna bilər. Tədqiqat həmçinin gələcək vergi islahatlarında və yeni fiskal təşviq mexanizmlərinin işlənib hazırlanmasında nəzəri-praktiki baza kimi çıxış edir.

Vergi siyasətinin mahiyyəti və regional inkişafda funksional rolu

Vergi siyasəti – dövlətin iqtisadiyyat üzərində nəzarət və tənzimləmə vasitəsi kimi istifadə etdiyi ən mühüm maliyyə alətlərindən biridir. Onun əsas funksiyası dövlət büdcəsinin formalaşdırılması və sosial-iqtisadi sabitliyin qorunması ilə yanaşı, iqtisadi fəallığın stimullaşdırılması və regionlar arasında balanslı inkişafın təmin olunmasıdır. Vergi siyasətinin düzgün və məqsədyönlü tətbiqi ölkə iqtisadiyyatının ümumi inkişafına təsir etdiyi kimi, regionlar üzrə inkişaf fərqlərinin aradan qaldırılmasında da mühüm rol oynayır.

Vergi siyasətinin əsas funksiyaları [7]:

- Fiskal funksiya – dövlətin gəlir mənbəyini təmin etməklə büdcə sabitliyini qorumaq;
- Tənzimləyici funksiya – iqtisadi aktivliyi, investisiyaları və istehsalı stimullaşdırmaq;
- Yenidən bölüşdürmə funksiyası – gəlirlərin ərazi və sosial qruplar üzrə daha ədalətli bölünməsinə təmin etmək;
- İnkişafetdirici funksiya – uzunmüddətli struktur dəyişikliklərini və innovativ iqtisadiyyat quruculuğunu dəstəkləmək.

Regional inkişaf kontekstində vergi siyasətinin rolu [6]:

Regionların iqtisadi imkanları, infrastruktur səviyyəsi və sahibkarlıq potensialı bir-birindən fərqlənir. Bu fərqləri aradan qaldırmaq üçün vergi

siyasətinin regionlara diferensial yanaşma ilə tətbiqi tələb olunur. Məsələn, iqtisadi baxımdan geri qalmış bölgələrdə vergi güzəştləri və azadolmalar tətbiq edilməklə sahibkarlıq fəaliyyəti stimullaşdırıla bilər.

Nümunə:

"Regionların sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramı" çərçivəsində dövlət tərəfindən müəyyən regionlarda kənd təsərrüfatı ilə məşğul olan fiziki şəxslərə vergidən azadolma tətbiq olunmuşdur. Bu təşviq, kənd təsərrüfatı sahəsində fəaliyyət göstərənlərin sayını artırmaqla regionlarda məşğulluğun yüksəlməsinə və yerli istehsalın genişlənməsinə müsbət təsir göstərmişdir.

Eyni zamanda, bəzi bölgələrdə investisiya təşviqi sənədləri alan müəssisələr üçün ƏDV və gəlir vergisindən 7 il müddətinə azadolma nəzərdə tutulur. Bu, həmin bölgələrdə xarici və yerli sərmayələrin artmasına şərait yaradır.

Azərbaycanda regional sosial-iqtisadi inkişafın stimullaşdırılmasında vergi siyasətinin rolu və tətbiq mexanizmləri araşdırılması istiqamətləri

Azərbaycanda regional sosial-iqtisadi inkişafın təmin edilməsi ölkənin dayanıqlı və inklüziv iqtisadi artım strategiyasının əsas istiqamətlərindən birini təşkil edir. Regionlar arasında sosial və iqtisadi baxımdan yaranmış disbalansların aradan qaldırılması, dövlət siyasətinin kompleks və davamlı yanaşma tələb edən komponentidir. Bu kontekstdə vergi siyasəti təkcə maliyyə resurslarının formalaşması vasitəsi kimi deyil, həm də regional inkişafın tənzimlənməsində mühüm rol oynayan iqtisadi alət kimi çıxış edir. Xüsusilə qeyri-bərabər inkişaf edən regionlarda vergi vasitəsilə iqtisadi fəallığın canlandırılması, yeni investisiya axınlarının təşviqi və sahibkarlıq mühitinin gücləndirilməsi mümkündür [2].

Vergi siyasəti iqtisadi sistemin əsas tənzimləyici sütunlarından biri olmaqla yanaşı, həm də sosial və institusional tarazlığa xidmət edən kompleks alətdir. Onun düzgün qurulmuş stimullaşdırıcı mexanizmləri hesabına regionlarda potensial resursların istifadəsi genişləndirilə, yerli bazarların aktivliyi artırılaraq və iqtisadiyyatın diversifikasiyası sürətləndirilə bilər. Azərbaycan təcrübəsində bu siyasətin regionlara uyğunlaşdırılması

müəyyən sahələrdə tətbiq olunsa da, sistemli və strateji yanaşmaların genişləndirilməsinə ehtiyac qalır.

Son illərdə qəbul edilmiş "Regionların sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramları" çərçivəsində müxtəlif güzəşt və təşviq mexanizmləri həyata keçirilmişdir. Xüsusilə kənd təsərrüfatı sektorunda tətbiq olunan vergi azadolmaları, azad iqtisadi zonaların yaradılması təşəbbüsləri və investisiya təşviqi sənədlərinə əsaslanan güzəşt rejimləri regional inkişafı dəstəkləmək məqsədi daşıyır. Bu təşviqlər nəticəsində bəzi regionlarda sahibkarlıq aktivliyinin artdığı, investisiya həcmi- nin genişləndiyi və məşğulluq səviyyəsində müsbət dinamikanın yarandığı müşahidə olunur [5].

Beynəlxalq təcrübə göstərir ki, məqsədyönlü və regional xüsusiyyətlərə uyğunlaşdırılmış vergi güzəştləri, azad zonalar və lokal vergi stimulları iqtisadi geridə qalmış ərazilərdə sürətli transformasiya proseslərinə səbəb ola bilər. Məsələn, Şərqi Avropa ölkələrində tətbiq olunan regional vergi təşviqləri sayəsində işsizliyin azalması və yeni sənaye qruplarının formalaşması kimi uğurlu nəticələr əldə olunmuşdur. Azərbaycanda bu təcrübənin milli reallıqlara uyğun modelləşdirilməsi, fiskal tənzimləmədə regional xüsusiyyətlərin daha aydın əks olunması ilə regional bərabərsizliklərə qarşı effektiv cavab təmin edə bilər [3].

Azərbaycanda regionların sosial-iqtisadi inkişafına dəstək məqsədilə tətbiq edilən vergi siyasəti stimullaşdırıcı funksiyalarını tədricən daha effektiv şəkildə yerinə yetirməkdədir. Müxtəlif illər üzrə statistik göstəricilər bu istiqamətdə müəyyən irəliləyişlərin əldə olunduğunu göstərir. Belə ki, 2018-ci ildə vergi güzəştləri tətbiq olunan müəssisələrin sayı 120 olduğu halda, bu rəqəm 2023-cü ildə artıq 210-a yüksəlmişdir. Bu dinamika göstərir ki, vergi təşviqləri regionlarda sahibkarlığın genişlənməsinə və iqtisadi aktivliyin artmasına real təsir göstərmişdir.

Regionlara yönəldilən investisiya həcmi də müsbət tendensiya nümayiş etdirir. Əgər 2018-ci ildə bu göstərici 980 milyon manat təşkil edirdisə, 2023-cü ildə artıq 1 milyard 380 milyon manata çatmışdır. Pandemiya ili olan 2020-ci ildə cüzi geriləmə müşahidə olunsa da, növbəti illərdə investisiyaların həcmi sürətlə bərpa olunmuş və artmağa davam etmişdir. Bu, vergi güzəştlərinin və

təşviq alətlərinin investor davranışına təsir etdiyini göstərən əsas göstəricilərdən biridir.

Digər əhəmiyyətli sosial-iqtisadi indikator olan yeni iş yerlərinin sayı da vergi siyasətinin regional inkişafdakı rolunu əyani şəkildə əks etdirir. Belə ki, 2018-ci ildə regionlarda yaradılan yeni iş yerlərinin sayı 12,5 min nəfər olduğu halda, 2023-cü ildə bu göstərici 17,2 min nəfərə yüksəlmişdir. Göstəricilərin bu şəkildə artması vergi siyasətinin təkcə fiskal deyil, həm də sosial inkişaf baxımından səmərəli bir tənzimləyici alət olduğunu təsdiqləyir [1].

Bu statistik nəticələr sübut edir ki, Azərbaycanda vergi siyasəti tədricən regional iqtisadiyyatların dirçəldilməsində əsas stimullaşdırıcı mexanizmlərdən birinə çevrilməkdədir.

Beləliklə, Azərbaycanda regional sosial-iqtisadi inkişafın stimullaşdırılmasında vergi siyasətinin rolu yalnız maliyyə resurslarının cəlbilə məhdudlaşmır, həm də iqtisadi subyektlərin davranışlarının formalaşdırılması, risklərin azaldılması və kapital axınının düzgün yönləndirilməsi baxımından strateji əhəmiyyət daşıyır. Gələcəkdə vergi siyasətinin regionlar üzrə daha çevik, fərqləndirilmiş və nəticəyönlü şəkildə tətbiqi həm regional inkişafın intensivliyini artıracaq, həm də ümumi iqtisadi sabitliyə töhfə verəcək [4].

Nəticə

Aparılmış tədqiqat nəticəsində müəyyən olunmuşdur ki, Azərbaycanda regional sosial-iqtisadi inkişafın təmin olunmasında vergi siyasəti çoxşaxəli və funksional tənzimləyici vasitə kimi çıxış edir. Regional inkişaf dövlətin strateji iqtisadi prioritetlərindən biri kimi qəbul olunduğundan, bu sahədə tətbiq edilən vergi mexanizmlərinin səmərəliliyi və hədəfəuyğunluğu xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. Analizlər göstərdi ki, fiskal alətlərin düzgün və məqsədyönlü tətbiqi regionlarda iqtisadi fəallığın stimullaşdırılmasına, investisiya mühitinin yaxşılaşdırılmasına və məşğulluğun artırılmasına müsbət təsir göstərmişdir.

Statistik məlumatlara əsaslanaraq demək olar ki, son illərdə regionlarda vergi güzəştə tətbiq olunan müəssisələrin sayında, investisiya həcmələrində və yeni iş yerlərinin yaradılmasında artım müşahidə olunmuşdur. Bu göstəricilər vergi siyasətinin sosial-iqtisadi effekti ilə bağlı praktiki

təsdiqdır. Eyni zamanda, mövcud yanaşmalarda müəyyən çatışmazlıqlar – mərkəzləşdirilmiş vergi idarəçiliyi, regionlar üzrə qeyri-bərabər vergi yükü və fərqləndirilməmiş təşviq mexanizmləri – vergi siyasətinin potensial imkanlarını tam reallaşdırmağa imkan vermir.

Tədqiqat həmçinin göstərdi ki, vergi siyasətinin inkişaf səviyyəsinə görə diferensiaslaşdırılması, az inkişaf etmiş regionlar üçün xüsusi güzəşt paketlərinin hazırlanması və beynəlxalq təcrübəyə əsaslanan modellərin tətbiqi regionların iqtisadi dirçəlişi üçün effektiv ola bilər. Bu baxımdan, vergi siyasətinin yalnız fiskal deyil, həm də sosial funksiyalarını ön plana çıxaran sistemli yanaşmaların həyata keçirilməsi zəruridir.

Məqalədə təklif edilən institusional və hüquqi tövsiyələr – regional vergi təşviq mexanizmlərinin şəffaflaşdırılması, səmərəliliyin qiymətləndirilməsi üçün monitorinq sistemlərinin yaradılması, mərkəzi və yerli vergi idarəetməsi arasında səlahiyyət bölgüsünün optimallaşdırılması – gələcəkdə vergi siyasətinin daha çevik və nəticəyönlü olmasına zəmin yarada bilər.

Ümumilikdə, aparılan tədqiqat göstərir ki, vergi siyasəti regionların davamlı inkişafının təmin olunmasında mühüm strateji alət olmaqla yanaşı, həm də ölkənin sosial-iqtisadi sabitliyinə xidmət edən əsas institutlardan biridir. Vergi siyasətinin planlı, məqsədyönlü və regional xüsusiyyətləri nəzərə alan formada tətbiqi Azərbaycanın uzunmüddətli iqtisadi inkişaf strategiyalarının effektiv həyata keçirilməsinə mühüm töhfə verə bilər.

ƏDƏBİYYAT SİYAHISI:

1. Əliyev A., Azərbaycanda davamlı inkişaf məqsədlərinin həyata keçirilməsi prosesində beynəlxalq təcrübədən yerli tədbirlərə: vergi siyasətinə təsirlər // Vergi Tədris Mərkəzi. – Bakı, 2022.
2. Hüseynov S.M. İnstitusional innovasiya nəzəriyyəsinə sistemlik baxış // İqtisadi İslahatların Təhlili və Kommunikasiya Mərkəzi. – Bakı, 2024.
3. Məmmədov Y.R. *Azərbaycanda qeyri-neft sektoru üzrə biznes fəaliyyətinin qiymətləndirilməsi və investisiya mühiti arasında əlaqə*. İqtisadi İslahatların Təhlili Jurnalı, 2020.
4. Muxtarov Ş., Rüstəmov Ü. Fiskal siyasətin iqtisadi artıma təsirlərinin qiymətləndirilməsi:

Azərbaycan nümunəsi // II Beynəlxalq Elmi Konfransın materialları. – 2018. – S. 25–32.

5. Rzayev P.Q. İqtisadiyyatın vergi tənzimlənməsi mexanizminin stimullaşdırıcı rolunun artırılması istiqamətləri // Xəzər Universiteti Elmi Əsərlər Toplusu. – Bakı, 2013. – S. 45–52.

6. Облацова У.В. Налоговая нагрузка региона как инструмент планирования и контроля уплаты налогов // elibrary.ru. – 2023.

7. Сони́на Е.О. Гибкость налоговой политики и её значение для регионального развития // Байкальские социально-гуманитарные чтения. – 2024.

Айтадж Эльмар ГУРБАНОВА

Азербайджанский Государственный Университет Нефти и Промышленности, Магистрант

E-mail: qurbanovaaytac301@gmail.com

РОЛЬ НАЛОГОВОЙ ПОЛИТИКИ И МЕХАНИЗМЫ ЕЁ ПРИМЕНЕНИЯ В СТИМУЛИРОВАНИИ РЕГИОНАЛЬНОГО СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКОГО РАЗВИТИЯ В АЗЕРБАЙДЖАНЕ

Резюме

В данной статье всесторонне анализируется роль налоговой политики и механизмы её применения в контексте стимулирования социально-экономического развития регионов Азербайджана. Региональное развитие является одним из стратегических направлений государственной экономической политики, играя важную роль в повышении уровня жизни населения, обеспечении межрегионального баланса и активизации экономической деятельности. В этом контексте налоговая политика рассматривается не только как инструмент формирования фискальных поступлений, но и как важный регулятор, стимулирующий предпринимательство, инвестиционный климат и занятость. В статье проводится анализ влияния налоговых льгот, стимулов и дифференцированного подхода, применяемых в различных регионах, на социально-экономические показатели. Особое внимание уделяется вопросам координации между центральными и местными налоговыми органами, административной нагрузке и неравномерному распределению налоговой нагрузки по регионам. Также оценивается роль налоговых механизмов в более полном раскрытии экономического потенциала регионов. На основе международного опыта рассматриваются возможности применения налоговых моделей, соответствующих региональным условиям и приоритетам развития Азербайджана. В заключение обосновывается значимость эффективной налоговой политики для устойчивого развития регионов, а также предлагаются конкретные институциональные и правовые рекомендации. Научные и практические результаты статьи могут внести ценный вклад в совершенствование государственной региональной экономической политики и служить теоретической базой для будущих исследований и налоговых реформ.

Ключевые слова: региональное развитие, налоговая политика, социально-экономическое развитие, налоговые льготы и стимулы, инвестиционный климат, применение налоговых механизмов

Aytac Elmar GURBANOVA

Azerbaijan State Oil and Industry University, Master's student,
E-mail: qurbanovaaytac301@gmail.com

THE ROLE OF TAX POLICY AND ITS IMPLEMENTATION MECHANISMS IN STIMULATING REGIONAL SOCIO-ECONOMIC DEVELOPMENT IN AZERBAIJAN

Summary

This article provides a comprehensive analysis of the role of tax policy and its application mechanisms in the context of stimulating regional socio-economic development in Azerbaijan. Regional development is one of the strategic directions of the country's economic policy, playing a crucial role in improving living standards, ensuring interregional equity, and increasing economic activity. In this context, tax policy functions not only as a tool for generating fiscal revenues but also as a key regulatory instrument that stimulates entrepreneurship, the investment climate, and employment. The study analyzes the impact of tax incentives, exemptions, and differentiated approaches applied across various regions on socio-economic indicators. Particular attention is given to issues such as coordination between central and local tax authorities, administrative burdens, and the unequal distribution of the tax load among regions. The research also evaluates the role of tax mechanisms in unlocking the full economic potential of the regions. Referring to international experience, the paper explores the applicability of tax models tailored to Azerbaijan's regional conditions and development priorities. The study concludes by substantiating the importance of an effective tax policy in ensuring sustainable regional development and presents specific institutional and legal recommendations. The scientific and practical findings of the paper may contribute significantly to the enhancement of state regional economic policy and serve as a theoretical foundation for future research and tax reforms.

Keywords: regional development, tax policy, socio-economic development, tax incentives and exemptions, investment climate, application of tax mechanisms